

NEŠLOVĖ TĒRA likimo pokštas.

Taip sakydavo mano tėvas. Ištardavo tuos žodžius juokdamasis, nerūpestingai kaip visuomet, dar mostelėdavo mėsinga plaštaka su ant piršto užmautu Žvejo žiedu – tarsi vien spragtelėdamas pirštais būtų galėjęs išsklaidyti juodą mums virš galvų pakibusių kaltinimų debesį, kuriame kaupėsi kraują stingdantys kuždesiai apie mūsų ydas, šlykštų parsidavėliškumą ir šurpią prievartą.

Anksčiau aš juo tikėjau. Maniau, kad jis viską žino.

Dabar žinau, kad taip nėra.

Antraip kuo gi dar paaiškinti tą sumaištį, kurią paliekame po savęs: sugriautus gyvenimus, sutryptą nekaltybę ir praliętą kraują? Kuo pateisinti netikėtus mano pačios gyvenimo posūkius – tą amžiną klaidžiojimą negailestingų šeimos įgeidžių labirintais?

Kito paaiškinimo nėra. Nešlovė nėra likimo pokštas. Tai – nuodai mūsų kraujyje.

Tai kaina, kurią mokame už tai, kad esame Bordžijos.

I DALIS

1492–1493

*Karalystės
raktai*

*Dievas netrokšta
nusidėjėlio mirties –
verčiau tegu tas susimoka
ir lieka gyvas.*

–RODRIGAS BORDŽIJA

PIRMAS SKYRIUS

— **L**UKRECIJA, LIAUKIS! Gana tąsytis su tuo bjauriu padaru! Motina staigiai švystelėjo ranka, kurios visi putlūs pirštai buvo apmaustyti žiedais. Aš išsisukau nuo antausio, instinktyviai lenkdamasi prie savo numylėtinio – katino Arančino, kuris piktai sušnypštė ir suskliautė ausytes, o primerktose jo akutėse aiškiai išvydau panieką, kurią ir pati jaučiau. Aš puikiai žinojau, ko Vanocai čia prireikė. Nuo tada, kai numirė popiežius Inocentas ir susirinko naują Šventąjį Tėvą turinti išrinkti konklava, aš kasdien tikėjaisi, kad motina netrukus atvyks į Orsinių rūmus ant Džordano kalvos, kur gyvenau, net ir per vasaros kaitrą apsigaubusi šydu ir užsisegusi kelių sluoksnių juodą sijoną, ir lyg kokia bloga lemianti varna nutūps mūsų apartamentuose.

O dabar, kai ji čia buvo, man norėjosi, kad kuo greičiau išsidangintų.

– Lauk! – suriko ji, treptelėdama koja, ir Arančinas kaipmat pakluso. Stryktelėjęs man iš glėbio, jis kaip žaibas nėrė pro atviras duris ir dingo tamsiame koridoriuje.

Nė nepajutau, kad perdrėskė man ranką, kol neišsisunkė ryškiai raudono kraujo lašelis. Čiulpdama įdrėskimą, aš piktai dėbčiojau į motiną, kuri ėmėsi dėstyti savo priekaištus, palydėdama juos ryžtingais rankų mostais.

– Dievaži, Adriana, – pareiškė ji, – ir kaip tu leidi jai laikyti namuose tokį bjaurybę? Juk tai nesveika! Katės – velnio padarai; visi žino, kad jos gali uždusinti naujagimį!

– Laimė, mes čia mažų vaikų neturim, – iš savo vietos, kur sėdėjo, atsiliepė Adriana. Jos balso tonas buvo lygus ir glotnus kaip pilkšva šilkinė jos suknelė. – O katinas kartais visai praverčia, – pridūrė ji, nejučiom krūptelėjusi, – ypač vasarą, kai prisiveisia žiurkių.

– Nieko sau! Jų atsikratyti galima ir be katės. Tereikia kampuose pabarstyti po žiupsnelį nuodų. Aš pati kasmet birželį taip darau, ir mano namuose nerasi nė vienos žiurkės!

Aš net krūptelėjau, vaizduodamasi po visus namus išdrabstytus nuodus, kurie tikrai padarytų galą mano katinėliui. O Adriana ramiai nutęsė:

– Gal dar nespėjai pastebėti, mieloji mano Vanoca, bet Romoje, kaip abi žinome, pasitaiko visokiausio dydžio ir pavidalo žiurkių...

Nors Adriana ir neatsakė į dėkingumo sklidiną mano žvilgsnį, aš aprimau supratusi, kad ji nieku gyvu neleis atsainiai drabstyti po kampus tos baltosios mirties. Manajam Arančinui, kurį dar visai mažiuką išgelbėjau nuo sumaniusio jį paskandinti arklininko, niekas negresia!

Tačiau motinos dėmesys ir vėl nukrypo į mane. Jos žvilgsnis buvo aštrus it durklo ašmenys. Kai ji perleido mano globą, tebuvau vos septynerių. Tuo metu ji buvo neseniai antrąsyk ištekėjusi, o mano tėvas pasirūpino perkelti mane iš jos rūmų, esančių netoli Surakintojo Šventojo Petro bazilikos, ir įkurdinti čia, pas našlę Adrianą de Milą – vyriausio jo brolio dukterį. Adriana rūpinosi mano auklėjimu ir mokslais Šventojo Siksto vienuolyne. Ji tapo man kur kas tikresne motina, nei kada nors buvo ši išpurtusi, prakaitu permirkusi storulė. Kol Vanoca dabar mane priekabiai nužiūrinėjo lyg kokią prekę turguje, man jau ne pirmą sykį dingtelėjo mintis, kaip jai tiek metų pavyko išlaikyti tėčio dėmesį.

Kadaise tokio įspūdingo jos grožio nebebuvo likę nė ženkle. Ji buvo bebaigianti penktąją dešimtį, o jos figūrą suniokojo keletas gimdymų ir nežabotas mėgavimasis stalo malonumais, tad Vanoca priminė eilinę pusamžę miestietę. Pilkšvai mėlynas jos akis, – kurias aš buvau paveldėjusi, nors maniškės atrodė kiek šviesesnės, –

gaubė tamsūs, išburkę ratilai, o raudonų gyslelių išmarginti skruostai ir kumpa it vanago snapas nosis sudarė įspūdį, kad ji amžinai susiraukusi. Nors ji tebevilkėjo brangaus juodo aksomo drabužiais, jos suknelės kirpimas buvo nemadingas, o ką bekalbėti apie tankų senovišką šydą, po kuriuo šmėsčiojo žilos kadaise auksu švytėjusių plaukų sruogos.

– Ar ji pakankamai valgo? – tarsi pajutusi, kaip nedraugiškai ją nužiūrinėju, paklausė Vanoca. – Atrodo perkarusi lyg benamis šuo! Ir tokia išblyškusi, tarsi niekad nematytą saulės. Turbūt ir mėnesinėš jai dar neprasidėjo?

– Lukrecijos skaisti veido spalva dabar kaip tik labai madinga, – atsakė Adriana. – Ir jai dar nėra nė trylikos. Kai kurioms mergaitėms reikia daugiau laiko subręsti.

– Jai nėra kada gaišti, – suniurzgė Vanoca. – Juk jau susižadėjusi, nepamiršai? Belieka tikėtis, kad nepasirodys, jog visi tie prašmatnūs mokslai, į kuriuos Rodrigas žūtbūt užsispyrė ją išleisti, nuėjo vėjais. Nors aš vis tiek nesuprantu, kam mergaitei lenkti galvą prie knygų ir panašių dalykų!

– Man patinka skaityti... – žiojauši prieštarauti aš, bet Adriana nutraukė, paskambinusi šalia padėtu sidabrinium varpeliu. Po kelių akimirkų į kambarį įžengė mažoji Murilja – mano mylima nykštukė, kurią tėtis padovanojo man per vienuoliktąjį gimtadienį, – nešina ašočiu ir lėkšte sūrio. Ji atrodė tobula lyg juodmedžio skulptūrėlė; buvau pakerėta egzotiškos jos išvaizdos – žinojau, kad Murilja kilusi iš tolimos šalies, kur visi laksto nuogi. Negalėjau patikėti savo akimis matydama, kaip motina piktai lyg kokią musę nuvijo ją šalin. Adriana mostu parodė Muriljai padėti atneštas vaišes ant stalo. Nuo tada, kai Vanoca nukrito čia tarsi iš dangaus – neperspėjusi ir niekam nepranešusi, – Adriana atkakliai stengėsi nekreipti dėmesio į nuolatinius mano motinos priekaištus jos tarnams, įžūlų jos gobelenų, vazų su šviežiai pamerktomis gėlėmis ir kampuose sustatytų statulų nužiūrინėjimą. Visa tai liudijo tėčio dėmesį, kuriuo kadaise mėgavosi ir Vanoca.

– Pasak vienuolių, Lukrecija labai gabi mokslams, – toliau aiškino jai Adriana. – Ji puikiai šoka ir nuostabiai groja liutnia, o jos rankdarbiai tolydžio kelia susižavėjimą. Be to, ji netgi pramoko lotyniškai...

– Lotyniškai? – į visas puses drabstydama trupinius, žioptelėjo Vanoca. – Negana, kad varvina akis prie knygų, tai dar ir giedoti pradės lyg kunigas? Ji keliaus į Ispaniją tuoktis, o ne mišių laikyti!

– Tokios padėties merginai, kaip Lukrecija, gali prireikti visokeriopų gebėjimų, – atitarė Adriana, – nes vyrui išvykus jai gali tekti valdyti savo žemes. Juk net ir tau, mieloji mano Vanoca, teko išmokti rašto!

– Man nebuvo kur dėtis, nes turėjau prižiūrėti savo užėigas. Jei būčiau buvusi neraštinga, tiekėjai galėjo man devynis kailius nudiruti! Bet kam to reikia Lukrecijai? Kai ji gimė, aš sudariau horoskopą; žvaigždės rodo, kad ji numirs būdama ištekėjusi. O nė vienai ištekėjusiai moteriai nereikia lotynų kalbos, – nebent Rodrigui atrodo, kad ji įstengs išsilavinimu žavėti savo vyrą, kol jau tiek suaugęs, kad galėtų praskėsti kojas!

Adrianos šypsena išblėso. Ji pažvelgė į mane ir tarė:

– Lukrecija, mieloji, parodyk poniai Vanocai savo rankdarbį, kurį dabar siuvinėji. Jis toks gražus!

Aš nenorom nuėjau prie lango, vis dar jausdamasi priblokšta, kad motina taip abejingai išpranašavo mano mirtį. Pamačius Arančino išpaustą duobutę ant pagalvėlės, kur jis paprastai tupėdavo, mane vėl apėmė pyktis ir apmaudas. Vis dėlto suradau pagalvėlės užvalkalą, kurį siuvinėjau, ketindama padovanoti tėčiui. Tai buvo pats sudėtingiausias raštas, kiek tik buvau mėginusi išsiuvinėti: jame tikro aukso ir sidabro siūlais ketinau pavaizduoti mūsų, Bordžijų šeimos, herbą – juodą jautį tamsiai raudono skydo fone. Ruošiausi įteikti siuvinį tėčiui kaip netikėtą dovaną po konklavos, tad net aiktelėjau, kai motina išplėšė jį man iš rankų lyg nešvarią servetėlę.

Ji tyčia smarkiai spausdama perbraukė ranka per mano darbą. Vienas jos žiedas užkibo už kyšančio siūlelio ir sugadino jaučio atvaizdą, kurį aš išstisavandis kruopščiai dailinau.

– Pusė bėdos, – burbtelėjo ji, – nors atrodo panašiau į Junoną nei į Minotaurą.

Aš stvėriau siuvinį jai iš rankų.

– Sesuo Konstanca sako, kad aš siuvinėju gražiau už visas Šventojo Siksto vienuolyno mokes. Ji sako, kad galėčiau net siūti skudurus vargšams, ir tai pati Švenčiausioji Mergelė apsiverktų, kokie jie gražūs!

Vanoca atsilošė krėsele.

– Mat kaip? O man atrodo, kad Švenčiausioji Mergelė veikiau apsiverktų girdėdama, kaip nedovanotinai įžūliai tu kalbi su savo motina!

– Na jau, na jau, – bandė raminti mus Adriana. – Nesipykim. Aišku, kad visos esam sudirgusios, kai tenka šitaip ilgai laukti konklavos pabaigos, o dar tas nepakenčiamas karštis, bet tikrai nėra reikalo pyktis...

– Kodėl? – sukuždėjau aš, pertraukdama Adrianą. – Kodėl tu manęs taip nekenti?

Netikėti mano žodžiai kažką išjudino Vanocos veide. Vieną trumputę akimirką pastebėjau, kaip jos išraiška tarsi suminkštėjo, o kažkur giliai po oda šmėstelėjo seniai patirto skausmo atgarsis. Bet paskui viskas dingo, tarsi užbraukta patemptų lūpų linijos.

– Jeigu dar būtum mano valioje, tol daužyčiau tau galvą į sieną, kol išmoktum, kaip dera gerbti vyresniusius!

Galėjau būti tikra, kad ji taip ir padarytų. Dar puikiai prisiminiau skaudžius motinos antausius, kuriais apdalydavo mane kadaise, staiga įsiutusi net ir dėl visiškų niekų – žole ištepto sijono ar perplėstos suknelės rankovės. Jos pyktis gąsdino mane kone taip pat, kaip amžini pasitarimai su aiškiaregiais ir astrologais ar vakariniai būrimai kortomis; pastarieji kėlė man baimę todėl, kad atsidavę raganavimu ir buvo uždrausti šventosios mūsų Bažnyčios.

Adriana atsiduso.

– Lukrecija, kas tau dabar pasidarė, dėl Dievo? Tučtuojau atsi-prašyk! Ponia Vanoca yra mūsų viešnia.

Spausdama prie krūtinės sudarkytą rankdarbį aš sukuždėjau:

– Atleiskite, ponია Vanoca. – Paskui atsisukau į Adrianą ir paklausiau: – Ar galiu jau eiti?

Motina kone suakmenėjo savo krėsle, puikiai suprasdama, kad tai, jog prašau Adrianos leidimo, irgi yra baisus įžūlumas – tuo aš parodžiau, kad nebesu Vanocos valdžioje. Mane dar labiau nudžiugino bejėgiškas išiūtis, kuri išvydau jos veide, kai Adriana atsakė:

– Žinoma, vaikeli. Šitas karštis tuoj visas mus pribaiigs!

Aš pasukau prie durų, o Adriana pusbalsiu sumurmėjo man įkandin:

– Turite jai atleisti. Vargšė mergaitė visai sutrikusi; aš vos prieš porą dienų atsiėmiau ją iš Šventojo Siksto mokyklos – dėl šitos netikėtos konklavos visas įprastas jos gyvenimas apvirto aukštyn kojom. Ji ilgisi savo pamokų ir...

– Niekai, – nutraukė jos aiškinimus Vanoca. – Aš puikiai žinau, kad dėl visko kaltas jos tėvas. Jis amžinai ją lepdavo, nors aš ne kartą sakiau, kad taip elgtis kvaila. Dukterys užauga ir palieka mus, kai susiranda sau vyrus. Paskui susilaukia savų vaikų ir rūpinasi savo pačių naująja šeima. Bet Rodrigas nė girdėti nenori. Tik jau ne Lu-krecija, – amžinai kartoja jis, – tik ne jo *drugelis!* Ji juk *nepaprasta*. Nuo tada, kai ji gimė, niekas daugiau jam nerūpi. Aš net sakyčiau, kad po mudviejų sūnaus Chuano ji vienintelė, kurią jis iš tiesų myli.

Nuodingas jos žodžių aidas apsvijio mane lyg gyvatė. Stengiausi neatsisukti, kol pasieksiu duris, bet atsidūrusi koridoriuje gavau įsikibti į laiptų turėklą ir trūksmingai su palengvėjimu atsikvėpiau.

Negalėjau prisiminti tokio meto, kad motina nebūtų manęs ne-kentusi. Vyresniems mano broliams, Chuanui su Čezare, ji niekuomet nepritrūkdavo šypsenu, paguodos ir padrąšinimų; ypač Čezarę ji tiesiog dievino, o tuomet, kai tėtis išsiuntė jį mokytis kunigu į Pizą, raudėjo taip, kad, rodės, širdis plyš. Tai buvo pirmos ir vienintelės jos ašaros, kiek esu mačiusi. Netgi jaunyliui mano broliu-kui Džofrei, kuris kol kas nespėjo nieko ypatingo nuveikti, tekdavo daugiau motinos meilės, nei man kada pasisekė sulaukti. Buvau

vienintelė jos dukterė, kuria, regis, Vanoca būtų turėjusi priglobti po sparneliu, tačiau nuo jos į mane dvelkė vien šaltis ir griežtumas – tarsi jau pats mano buvimas atrodė jai kaip įžeidimas. Aš niekad nesupratau, kodėl taip yra, nors per visą vaikystę be galo troškau ištrūkti iš jos nagų. Persikėlimas gyventi pas Adrianą buvo tarsi atsakas į mano maldas. Tai ji man parodė, kad irgi esu svarbi, mylima ir kad iš tikrųjų, kaip tėtis sakė, esu nepaprasta.

Staiga aš baisiai panūdaui jį pamatyti. Jis lankydavo mus kada tik galėdavo; čia, pas Adrianą, mums neberekėjo apsimetinėti. Motinos namuose mes vadindavome jį brangiuoju dėde, nes Vanoca buvo ištekėjusi, tad reikėjo paisyti išorinio padorumo. O čia nebuvo reikalo šitaip gudrauti. Po vakarienės tėtis dažnai čiupdavo mane į savo galingą glėbį, glostydamas man plaukus ir pasisodinęs ant kelių linksmindavo smagiais pasakojimais apie mūsų protėvius – mes buvome ne italai ir privalėjome to nepamiršti. Nors jo paties dėdė buvo popiežius Kalikstas III, o išties mūsų giminės kartos jau seniai gyveno Romoje, mūsų gyslomis vis viena tekėjo katalonų kraujas – buvome kilę nuo atšiaurių Ebro upės krantų, priklausančių Aragono karalystei. „Borcha“ buvo ispaniškas mūsų giminės vardas, o mūsų protėviai narsiai kovėsi kryžiaus žygiuose prieš maurus – už tai pelnė nemažai titulų, dvarų ir valdovų malonių. Visa tai suteikė mums galimybę įsitvirtinti Bažnyčioje ir netgi užkopti iki pat Šventojo Petro sosto.

– Tačiau privalai visuomet atsiminti, mielas mano drugeli, – vadindamas mane savo sugalvotu meiliu vardu, tolydžio kartodavo tėtis, – kad ir kaip aukštai mes iškiltume ar kokie turtingi taptume, visada turime ginti vienas kitą kaip liūtai, nes čia mus vis viena laiko svetimtaučiais, kurių italai niekad ligi galo nepripažins.

– Bet juk aš gimiau čia ir net nesu panaši į tave, – kartą atsakiau, žvelgdama į jo bedugnes juodas akis, o delnu liesdama tamsų jo skruostą. – Negi vis tiek esu svetimtautė?

– Tu esi Bordžija, mažasis mano drugeli, nors ir turi iš motinos paveldėtą šviesų itališką gymį. – Jis nusijuokė ir pridūrė: – Ačiū Dievui už tai! Juk nenorėtum būti panaši į tokį ispanišką jautį, kaip

aš! – Jis prisitraukė mane artyn. – Bet tavo gyslomis teka mano kraujas – Borchų giminės kraujas! O tai svarbiausia. Kraujas – vienintelis dalykas, kuriuo neturime abejoti ir už kurį verta mirti. Kraujas reiškia šeimą, o *la familia es sagrada**, – užbaigė jis ir pabučiavo mane. – Tu – mano mylimiausia duktė, neįkainojamas mano perlas. Niekada to nepamiršk. Ateis diena, kai ši niekinga šalis, kuri taip mūsų nekenčia, puls ant kelių ir ims tave šlovinti. Tu visus juos priblokši, nuostabioji mano Lukrecija!

Nors aš nelabai supratau, kaip galėčiau parklupdyti Italiją (man sunkiai sekėsi įtikti net vienuolėms Šventojo Siksto mokykloje), bet nusijuokiau ir peštelėjau didelę kumpą jo nosį. Juk žinojau, kad jis turi ir daugiau dukterų, kurių susilaukė su kitomis moterimis, bet neabejojau, kad nė viena iš jų nenusipelno tokių jo garbinimų. Aiškiai mačiau tai jo žvilgsnyje, spindinčioje šypsenoje, kuria nušvito griežtas jo veidas, jaučiau iš tvirto apkabinimo. Didysis kardinolas Bordžija, kuriam daugelis pavydėjo turtų ir galybės ir laikė tvirčiausiu Romos bažnyčios ramsčiu, mylėjo mane labiau už visus. Užtat galėjau drąsiai puikuotis, sėdėdama jam ant kelių, nes jam tai patiko, ir jo juokas grumėdavo krūtinėje lyg burbuliuojanti lava, kutendamas man šonus, kol galiausiai išsiverždavo lyg iš kokio ugnikalnio, drebindamas rūmų sienas, – nevaržomas, išdidus ir šiurkštus lyg nešukuotas aksomas, bet persmelktas užkrečiamo gyvenimo džiaugsmo. Girdėjau tame kvatojime jo meilę; jaučiau ją, kai jis apipildavo mane bučiniais ar imdavo meiliai traukti per dantį:

– Ak tu, maža kokete! Visai kaip tavo motina jaunystėje: ji irgi vienu žvilgsniu gebėdavo priversti mane lydytis ir virsti balute jai po kojų!

Man sunku buvo įsivaizduoti, kad Vanocos žvilgsnis būtų galėjęs ką nors užburti. Iš teisybės, man būdavo priešingai – vieno paniekinamo jos dėbtelėjimo užtekdavo, kad visas mano gyvenimo džiaugsmas išgaruotų kaip dūmas.

---

* Šeima yra šventa (*isp.*). Čia ir toliau vertėjos pastabos.

Bet dabar aš pirmąkart gyvenime supratau. Dabar man paaiškėjo, už ką ji manęs nekenčia.

Nuo tada, kai ji gimė, niekas daugiau jam nerūpi...

Aš turėjau tai, ką ji buvo praradusi. Tėčio meilę.

Gailus miaukimas pažadino mane iš stingulio. Pasilenkusi šiaip taip išviliojau Arančiną iš už senos apdaužytos statulos, kėpsančios laiptų aikštelėje. Kai paėmiau ją į glėbį, apačioje, vidiniame kiemelyje, pasigirdo žingsniai. Laikydama katiną glėbyje, pasilenkiau per turėklus ir pažvelgiau žemyn. Pamačiau, kaip vidun paskubomis įbėgo Džulija Farnesė, Adrianos marti.

Ji nusisegė apsiaustą ir švystelėjo ją tarnaitėi. Tada atsainiai perbraukė rankomis gobtuvo sutaršytus plaukus ir ėmė kopti laiptais į *piano nobile* – šeimininkų apartamentus antrajame aukšte. Šilkinė koralų spalvos jos suknelė buvo sumirkusi prakaitu ir lipo prie kūno; ji pati buvo sukaitusi, išraudusi ir taip stengėsi tyliai užslūkinti laiptais, kad nė nepastebėjo manęs, kol beveik užlipo man ant kojų. Tada aiktelėjo iš netikėtumo ir sustojo. Tamsios jos akys degė.

– Lukrecija! Dieve mano, kaip tu mane išgąsdinai! Ko tu čia kiūtai?

– Tyliau! – šnibžtelėjau aš ir pridėjau pirštą prie lūpų, žvilgsniu rodydama į duris, už kurių buvo girdėti ramus, santūrus Adrianos balsas, kurį tolydžio pertraukdavo nekantrus, šaižus mano motinos atsakas.

– Vanoca? – be garso ištarė Džulija. Aš linktelėjau, tramdydama juoką. Juodvi su mano motina pirmąsyk susitiko prieš dvejus metus, kai Vanoca atvyko dalyvauti Džulijos ir Adrianos sūnaus Orsinio vestuvėse. Po iškilmingų tuoktuvių apeigų, kurioms vadovavo mano tėvas, Vanoca per pokylį prie stalo akimis svaidė žaibus, nes tėtis padovanojo Džulijai pakabutį su rubinu. Kai jis užsegė jai ant kaklo papuošalą, Džulija laiminga pratrūko juoktis – tas juokas lyg varpelis nuaidėjo per menę. Sėdėdama greta motinos aš išsyk pamačiau, kaip aptemo jos veidas. Kai Džulija išėjo su Orsinu šokti,

savo įgimtu grakštumu tik pabrėždama jo nerangumą ir kampuotus judesius, nugirdau, kaip Vanoca sušnypštė:

– Tad štai ko aš sulaukiau! Palikai mane dėl šitos mergiotės, kuriai dar nė plaukai šakume neauga?!

Tėtis piktai susiraukė. Aš nustebau, nes jis retai kada viešai parodydavo savo nepasitenkinimą. O tąsyk iškošė pro sukąstus dantis:

– Vanoca, kad ir kaip aš tave išaukštinačiau, tu vis tiek liksi pamazgų griovyje!

Aš slapčia apsidžiaugiau pamačiusi, kaip nustėro Vanoca. Po to ji paskubėjo išvykti, lydima savo nuolankaus sutuoktinio. Vis dėlto prieš išeidama dar grįžtelėjo ir metė paniekos ir neapykantos sklidiną žvilgsnį į Džuliją, kuri nerūpestingai sukosi į muzikos taktą, o mano tėvas tuo tarpu, sėdėdamas ant pakylės, šypsodamasis ritmingai stukseno pirštais į gobelenu aptrauktą krėslo ranktūrį.

Dabar, žiūrėdama į Džuliją prakaito lašelių nusėta kakta ir degančiomis paslaptingu jauduliu akimis, aš prisiminiau, kaip tėčio rankos ilgokai užtruko jai ant kaklo, kol užsegė dovanotą pakabutį su rubinu, ir kaip jos oda savo ruožtu tarsi atmušė tą jo žiedų spindesį ant pirštų...

Džulijai jau sukako aštuoniolika. Ji toli gražu nebuvo vaikas.

– Kur tu buvai? – paklausiau jos. – Adriana mano, kad tu viršuje prigulei pokaičio.

Užuot atsakiusi, ji čiupo mane už rankos ir nusitempė siaurais laiptais į trečiąją aukštą, kur buvo mūsų miegamieji. Arančinas leidosi spaudžiamas man prie krūtinės, kol įžengėme į mano kambarį, šviežiai išbarstyta visokiomis kvapiomis žolėmis. Sienos buvo išdažytos geltona ir mėlyna – mano mėgstamiausiomis spalvomis. Šalia siauros mano lovelės įrengtoje nišoje priešais bizantišką Mergelės su Kūdikiu atvaizdą, padovanotą tėčio, žybčiojo deganti žvakelė. Kampe pūpsėjo krūvelė jaučio ir veršiuko oda įrištų tomelių, kuriuos Čezarė vis siuntė man iš Pizos universiteto, kuriame studijavo. Daugiausia tai buvo Petrarkos ir Dantės sonetai, kuriuos aš iki išnaktų skaitydavau žvakės šviesoje.

– Jėzau Kristau, lauke tikras pragaras, – atsiduso Džulija ir mostelėjo į dubenį su moliniu puoduku, stovinčius ant šoninio stalelio. – Būk gerutė, paduok man drėgną šluostę! Bijau, kad tuoj apalpsiu.

Paleidau Arančiną ant grindų, kad galėčiau paimti dubenyje sumirkytą rankšluostėlį.

– Turbūt buvai aikštėje, ar ne? – pasakiau, duodama rankšluostėlį Džulijai.

Ji atsiduso ir net prisimerkė, šluostydamosi juo sau kaklą ir krūtinę. Aš nekantriai laukiau, kol ji pagaliau atsigaivins.

– Na? Ar buvai?

Ji staigiai atsimerkė.

– O kaip tu manai?

Aš giliai įkvėpiau.

– Vadinasi, išėjai be leidimo, nors Adriana griežtai prisakė mums niekur kojos nekelti?

– Na, žinoma, – atsainiai atitarė Džulija, tarsi būtų savaime suprantama, kad jaunos kilmingos damos be jokios apsaugos ir palydos kasdien bastosi gatvėmis, kai visas miestas tiesiog kunkuliuoja, niekaip nesulaukdamas, kuo gi baigsis konklava.

– Tai ar... ką nors matei? – toliau kamantinėjau aš, jau ne tik baisėdamasi jos įžūlumu, bet vis labiau niršdama, kad ji nepakvietė manęs į šitą draudžiamą iškylą.

– Taip! Visur slankioja gaujos galvažudžių, kurie grasina nepalikti akmens ant akmens, jei nebus išrinktas kardinolas dela Roverė, – vyptelėjo ji. – Jie prišnerkštė visą aikštę ir apiplėšė ten susirinkusius maldininkus. Popiežiaus gvardijai teko juos išvaikyti. Tikras siaubas!

– Adriana juk mus įspėjo. Ji sakė, kad visada kyla pavojus, kol dar neišrinktas naujas popiežius.

Džulija valandėlę patylėjo.

– Tai ar dabar čia yra Adriana, ką? Ar aš vis dėlto šnekuosi su savo mieląja Lukrecija? – Pamačiusi mano veide apmaudą, – kad ir kaip mylėdama Adriana, aš vis dėlto nenorėjau būti *panaši* į ją, –

Džulija pridūrė: – Aišku, kad tai pavojinga, bet kaip kitaip galėtume ką nors sužinoti? Vargu ar Adriana mums pasakys! – Jos balse suskambo nekantrumas. – Konklava atsidūrė akligatvyje. Nė vienas kandidatas nesugeba surinkti užtektinai balsų. Nuo rytojaus kardinolai gaus vien duonos ir vandens.

Pamiršau savo pasipiktinimą ir nejučiom prisėdau ant lovos. Žinojau, kad kuo ilgiau kardinolai nesugeba išrinkti naujojo popiežiaus, tuo daugiau visokių suvaržymų toje Siksto koplyčioje jie patiria. Kai popiežiaus sostas pernelyg ilgai stovi tuščias, mieste gali kilti riaušės ir neramumai, todėl kardinolų privilegijų apribojimas turi priversti juos kuo greičiau apsispręsti. O dabar jau praėjo keturios dienos, bet sprendimo vis nėra, ir visa Roma sėdi kaip ant adatų.

– Jie ten turbūt miršta badu, – toliau porino Džulija, – be to, tikriausiai baigia iškepti gyvi, nes visi koplyčios langai ir durys aklinau užmūryti. Ir joks kandidatas neįstengia laimėti – išskyrus tavo tėvą, kuris šiuo metu jau baigia patraukti savo pusėn neapsisprendusius. – Ji patylėjo, lyg svarstydamą, ką sakyti toliau. – Jei viskas pavyks, kaip sumanyta, tai kardinolas Bordžija taps mūsų nauju Šventuoju Tėvu.

Aš vos susivaldžiau neėmusi vartyti akių. Džulija *tikrai* perdeda!

– Tėtis kartą jau pralaimėjo, – pasakiau. Nutylėjau, kad iš tikrųjų jis pralaimėjo dukart. Buvau per mažas, kad prisiminčiau tas jo nesėkmes, tačiau spėjau pakankamai prisiklausyti aplinkinių pasakojimų apie tai. Tėvas nuolatos kartodavo, kad vieną dieną turįs pelnyti garbę tapti pirmuoju Bordžija, kuris paseksiąs šventomis savo velionio dėdės Kaliksto III pėdomis, ir tepadedą jam Dievas. Bet po Kaliksto III jau buvo išrinkta keletas kitų popiežių, tarp jų – ir ką tik pasimiręs Inocentas, kuriam tėtis ištikimai tarnavo, nors toks atsidavimas toli gražu nepelnė jam pačiam įpėdinystės.

– Tai buvo seniau, – atšovė Džulija. – Dabar viskas kitaip. Dievaži, Lukrecija, negi tos Šventojo Siksto seserys nieko nemoko tavęs apie pasaulį anapus jų vienuolyno sienų? – Nelaukdama mano atsakymo ir nekreipdama dėmesio į raukymąsi, ji nusegė savo plaukų

tinklelį ir paleido ant pečių drėgnas kaštonines garbanas. – Klausyk, paaiškinsiu. Florencijos valdovas Lorenecas Medičis neseniai mirė, o Milaną dabar valdo Sforcų giminės tironas, pravardžiuojamas Mauru. Venecija ir toliau laikosi nuošaly, o Neapolio karaliaus dvaras yra draskomas tarp Prancūzijos ir Ispanijos, kurios abi tikina turinčios teisę į jo sostą. Popiežius vienintelis gali suvaldyti kylančią sumaištį. Romai dabar labiau nei bet kada reikia vadovo, kuris išmano, kaip veikia valdžia ir gali atkurti mūsų... Ai, bala nematė! – irzliai riktelėjo ji, pastebėjusi, kad man pakyrėjo jos teisuoliškas tonas ir ėmiau labiau domėtis Arančinu, kuris kamputyje gaudė kažkokį uodą. – Nė pati nežinau, kam tau visa tai aiškinu. Tu gi dar kūdikis!

Net pati nustebau, netikėtai pajutusi nemalonų maudulį kažkur pilve. Ligi šiol aš nė sykio nesuabejojau Džulija, kurią laikiau savotiška vyresniąja seserimi – kur kas labiau patyrusia ir išmania, nors kartais ji mane ir erzindavo. Pastaruosius penkerius metus mes pragyvenome kartu ir gana neblogai sutarėme, bet dabar ji ištekėjo ir visoje Romoje garsėjo kaip gražuolė Farnesė, o aš tebuvaу mergaičiukė plokščia krūtine ir nieko nenutuokiau apie moteriškas paslaptis. Bet šiandien aš kai ką sužinojau – patyriau turinti dovaną, kurios pavydėjo netgi motina, tad nusprendžiau daugiau nebeleisti Džulijai elgtis su manim lyg su kvaila mažvaike.

– Jeigu aš dar kūdikis, – atsakiau, – tai vargu ar galėsi mane kaltinti, jei netyčia išsplepėsiu apie tai, jog šiandien be leidimo buvai išėjusi į miestą ir dėl nugirstų paskalų rizikavai savo kailiu.

Džulija akimirksniu sustingo, pirštus panardinusi sau į plaukus. Ji ilgokai žiūrėjo į mane, įbedusi akis, tada šyptelėjo:

– Ar tik ne šantažuoti dabar mane sugalvojai? Nebūtum Bordžija!

Man buvo smagu tai girdėti.

– Na, jeigu tiesa, ką tu sakai, ir tėtis netrukus taps naujuoju popiežiumi, tai aš tikriausiai turiu teisę žinoti, kaip tai paveiks mano gyvenimą.

– Tikriausiai. – Ji apsilaižė lūpas. – Ką nori žinoti?

– Viską. – Net pati nustebeu, bet tai buvo tiesa, nors ligi tol mažai paisiau visokių intrigų. Aš retai kada keldavau koją į Vatikaną, o mokslai Šventojo Siksto vienuolyne užėmė kone visą mano laiką. Tačiau dabar prie pat mūsų slenksčio dėjosi svarbūs dalykai, o tėtis buvo pačiame jų sukuryje. Visa mano ateitis, regis, staiga pakibo ant plauko, o sėkmės atveju man vėrėsi netikėtos galimybės.

Džulija prisislinko arčiau.

– Tai va, kai kardinolai susirinko koplyčioje, niekas beveik neabejojo, kad kardinolas dela Roverè laimės. Šiaip ar taip, jis ištikus mėnesius nėrėsi iš kailio, kad gautų popiežiaus tiarą, ir papirko visus, ką tik galėjo. Sklinda gandai, kad net pats Prancūzijos valdovas Karolis nepagailėjo dvidešimties tūkstančių dukatų, kad užtikrintų dela Roverè išrinkimą. Tačiau, uždarius koplyčios langus ir užrakinus duris, reikalai konklavoje pasirodė ne tokie paprasti. Dela Roverè turi nemažai priešų – daugiau, negu pats manė. Tarp jų yra ir Milano kardinolas Sforca. Mauras nenori popiežiaus soste matyti prancūzų pakaliko ir...

– Iš kur tu visa tai žinai? – pertraukiau ją. Arančinas užsoko ant lovos ir ėmė murkti. Perbraukiau jo kailiuką, nenuleisdama akių nuo Džulijos. – Juk konklavos dalyviai negali turėti jokių ryšių su išoriniu pasauliu, kad rinkimų eiga būtų šventas reikalas!

Aš norėjau parodyti, kad nesu tokia neišmanėlė, kaip ji galvoja, tačiau Džulija tik nekantriai mostelėjo ranka.

– Taip, taip! Rinkimai gal ir atrodo šventi miniai, kuri renkasi aikštėje, bet ne tiems, kas žino, kaip tai veikia. Popiežius Inocentas jau ne vieną mėnesį sirgo, tad Rodrigas turėjo sočiai laiko sutelkti sąjungininkams, nors niekas ir netikėjo, kad jis galėtų laimėti. Bet juk tai ir yra gudrybė! Niekas nekreipia dėmesio į lėtai priekin besiveržiantį žirgą, kol tas nekerta finišo linijos.

Rodrigas...

Aš pirmąkart išgirdau ją vadinant mano tėvą vardu, ir tas intymus jos balso tonas nuskambėjo kone šventvagiškai. Visą laiką lig šiol jis buvo jai kardinolas Bordžija, dosnūs mūsų globėjas. Mane

vėl apniko tie patys įtarimai, kurie jau buvo apėmę, kai pamačiau ją lipančią laiptais, ir mano balse pasigirdo šiurkštoka gaida:

– Nejau tu nori pasakyti, kad sužinojai visa tai iš mano tėčio? Kad jis išklojo tau savo ketinimus?

– Na, ne visai. Bet matai, nors konklavos dalyviai ir sėdi užrakinti, tarnai vis tiek turi juos aptarnauti. Kažkam juk reikia ištuštinti naktipuodžius ir perduoti žinias. O tarnus, kaip ir kardinolus, galima papirkti.

Aš nutilau. Vos keliais žodžiais ji atskleidė man, kaip menkai nusimanau apie gyvenimą.

– Taigi?.. – galų gale paklausiau.

Džulija įsitempė ir paskubomis išbėrė man dalykus, apie kuriuos iš esmės irgi neturėjo nieko žinoti. O dabar atrodė, tarsi pati būtų sėdėjusi uždaryta Siksto koplyčioje kartu su mano tėvu ir visais kitais kardinolais.

– Po trečiojo balsavimo pasidarė aišku, kad dela Roverė neįstengia laimėti; kardinolui Sforcai irgi niekaip nepavyko surinkti būtinų dviejų trečdalių balsų. Tavo tėvas išdrožė kalbą, kuri palenkė nemažai kardinolų jo pusėn, o tada jis žengė lemtingą žingsnį – pažadėjo kardinolui Sforcai vicekanclerio pareigas. – Jos veide nušvito triumfo šypsena. – Savaiame aišku, tokiu būdu jis paverė Sforcą savo sąjungininku; tas juk amžinai paskendęs skolose, o vicekanclerio pareigos yra pačios pelningiausios visame Vatikane. Rytoj viskas greičiausiai bus baigta. Tavo tėvui trūksta tik vieno balso. Vienintelio! Ir kiek aš jį pažįstu, jis padarys viską, ką tik gali, kad jį gautų.

Aš atsilošiau kėdėje; mintys galvoje skriejo viesulu. Man jau neberūpėjo, kokiais būdais Džulija sugebėjo surinkti tokias išskirtines žinias; įstengiau galvoti ir įsivaizduoti tik viena – savo tėvą baltos ir auksinės spalvos drabužiu, su šventojo Petro Žvejo žiedu ant piršto.

– Tėtis gali tapti popiežiumi, – ištariau, vargiai galėdama tuo patikėti.

Džulija net suplojo rankomis.

– Tik pagalvok! Kiek visokių smagybių mūsų laukia, kiek daug visokių užsiėmimų turėsime nuo aušros ligi sutemų! Tu tapsi pačia geidžiamiausia moterimi šiame dvare – mylima jo šventenybės dukterė! – Ji ištiesė rankas ir apkabino mane. Prispausta jai prie krūtinės išgirdau Džuliją šnabždant: – Rytoj, Lukrecija! Rytoj visas mūsų gyvenimas pasikeis!

Aš užsimerkiau ir pamėginau persiimti džiaugsmingu jos jauduliu, nors netikėtai pajutau širdyje slypintį baimės krislą. Toli gražu nebuvau tikra, kad būti popiežiaus dukterimi – tokia jau didelė laimė.